

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

15 Septembre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 329

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Âlâ kâğıdlısı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

15 Eytül 1931

gezmeyi bir fabrikada çalışmaya tercih eden irade ve himmet kötürümlerinden olduklarını anladım .

Almanya da bir-kadar mudhiş bir faci'a yapacak kadar büyük sefalet buluna bilince insan yüreğinde bir feryad kopmamak reva değildir. Dokuz 'asır evvel « Gülüstan » sahibi

بی آدم اعضای یکدیگرند
که در آفرینش زیك كوهند
بعضوی چو درد آورد روزگار
دگر عضو ها را نماند قرار
تو كز محنت دیگران بی غمی
نشاید که نماند نهند آدمی .

diye bilmişli, tercümesi şudur :

«Âdem evladları birbirlerinin 'uzuvlarıdır; çünkü cümlesi bir cevherden yaratılmışlardır . Bir 'uzv muhtarib olduğu vakit diğer a'zanın da rahat ve huzuru kalmaz . Sen ki hemnev- 'ine isabet eden bir derdden hiç bir gam ve

keder duymayorsun sana insan namı verilmek reva olmaz . »

Bir Türk şa'iri de bir kaç gün evvel **Çıl - Ğın Kanadlar** [1] içine şu kıt'ayı 'ilâve ed yordu :

Beni kardaş bilmezsen, bir baş değil, bir taş sını ,
Tok olmaya hakkın yok düşünmezsen açları .
Şen bağçen kulağına deyor : unutuyorsun ,
Kuruyan bağçeleri , kırlan ağaçları .

Zaruret ve sefaletin yüksek terbiyeli bir alman 'a'ilesinde yaptığı ha'ile , **Energie** ve izzet bataryaları, harice açılanlar üzerinde başka dürlü ve daha zorlu ve zararlı şekil - lerde zuhur ede bilir ve ictima'i yangın büt - ün medeniyeti bir kül ve taş yığınının çevi - re bilir diyenler var . 9 Eylül 1931 **İctihad**

[1] Yakında intişar edecek bir şi'irler mecmu'asının ismidir. [İctihad]

Victor Margueritin (FAHİŞE) adlı eserine aid bir mülâhaza

(Türkçeye çeviren : M. Gayur B.)

Fransanın en benam muharrirlerinden ve Zola meslekinin mu'akkiblerinden olan Victor Margueritin (fahişe) unvanlı romanını o - kuyanlar Paris fahişelerine dair tasvir ettiği canlı levhalar karşısında mebhut ve medhuş kalmaktan kendilerini alamazlar .

Eserin ismine bakubda bir bahname zan etmemelidir. Bilakis Paris fahişelerinin mukad - derat ve avakibini hükümet ve cem'iyetin bu bed baht sınıfa karşı aldığı vaz'iyeti mu - savvier bir kitabı ibret ve hikmetdir.

Romanın mevzu'u hülâseten şudur :

Mülhakatdan Parise Roza ve Annette na - mindâ iki saf köylü kızı geliyor .

Dilber Roza mühim bir mevki' ve servet sahibi olan Dumes namında birinin oda hiz - metciliğine alınıyor Annette de bir terzi mü - essesesine dikişcilik ile dahil oluyor . Roza efendisi Dumes in pek hoşuna gidiyor ve bir gice tavan arasındaki odasına gizli ve nağihani olarak dahil olan bu adam tarafından

ırzı hetk ediliyor . Bu suretle başlayan mü - nasebet ve temaslar bir müddet devam ediyor. Nihayet Roza gebe kalıyor, bunun üzerine efen - disisi Rozayı başka birinden gebe kaldığı beha - ncsile terk edüb hizmetinden çıkarıyor; zavallı kadın doğuruncaya kadar ve doğurduktan sonra enva'ı mihen ve sefalet içinde püyan olub çocuğunu beslemek için bizzarure fuhşa atılıyor ve zabita'i ahlakıyye memurlarının defe'atla ta'kibatına uğrayor, hapse ve enva'ı tazyika giriftar oluyor. Müellifin, Parisde fu - huşla mücadele için vücade getirilen teşkilât ve zecriyatın tatbikatındaki hatalar yüzünden bu sefil kadınların uğradığı 'avakıbı elimeyi ve bunlara mahsüs depo, mahbes ve hasta ha - neleri tasvirdeki meharef ve muvaffakiy - yeti ciddeu şayanı hayretidir .

Roza'dan sonra Dumes ikamet ettiği aynı apartmanın tavan arasındaki diğer bir fahişe ile temas ediyor ve bunun neticesinde firengiye tutuluyor tedaviye başlıyor bir firenginin bakir

bir kızla münasebeti cinsiyede bulunması halinde hastalığın geçeceğine dair bir efsaneye ittiba'la böyle bir kız ararken tesadüf karşısına Annette i çıkarıyor . Bunu da şöhret ve serveti sayesinde elde edüb meramına nail olduktan ve bu masum kıza hastalığını aşıladıktan sonra terk ediyor . Bu hadise sevkile Annette de fuhşe atılıyor . O da Roza gibi mücadele teşkilatı tarafından yakalanub evvelâ hapse ve sonra hasta haneye tıkılıyor . Romanın krokisi bundan ibaretdir . Müellif mücrimin yalnız bu kabil kadınlardan ibaret olmadığı ve bunların sefaletine badi olan erkeklerinde şeriki cürm bulunduğunu ve bu gibilerin dahi cem'iyet namına tecziyesi lüzumunu mudafa'a etmektedir . Roman başdan başa canlı

ve açık tasvirlerle doludur , bu ahvalın aşağı yukarı mümasili memleketimizde de vakı' ve mevcut olduğundan vazifedaranın bu babda mudekkık ve munsifane hareketi şayanı temennidir :

Victor Hugo (Sefiler) namındaki eseri meşhurunun mukaddimesinde cem'iyeti beşeriyye nevmid ve hayata küskün işsiz kimselerin hali nahiah fuhşa atılan bed baht kadınların ve öteye beriye bırakılan çocukların derdlerine çare bulmadıkça sefaleti beşeriyyeye nihayet vermenin imkânsız olduğunu iddi'a etmiştir .

Bu i'tibarla mes'ele cem'iyeti ve onun vekili umuru olan hükümetleri ve vazı' kanunları düşündürecek bir mahiyeti fevkal'ade arz eder .

**

Tabi'at 'alemi

AĞUSTOS BÖCEKLERİ

Gâlîba, sadasını taklid ile (Cır cır) böceği de denilen bu hayvancığın muhtelif ve sıcak iklimlerde, alelhusûs Amerika'nın cenubunda, beş yüz kadar nev'i varsada Avrupada ve memleketimizde yaşayadılar ancak on sekiz nevi'den ibâretmiş .

Ben yalnız bir nev'ini tanıyorum ; bunu da elli sene evvel Antalya'da, oturduğumuz Gâlip paşa hânesinin geniş bahcesinde, bütün yaz günlerinde yüzlerce birden, hiç durup dinlenmeksizin, saatlerce öterek bizi iz'âç'etdikleri esnâda merak ile arayıp bulmuş ve birisini tutarak tedkik etmişdim . Ağustos böceklerinin Antalya'daki çokluğuna başka bir yerde tesâdüf erdigimi hâtırlamıyorum .

Bu böcek uçarken büyük bir kelebeğe ve ya çekirgeye benzer ; (Cigale magnifique) muhteşem ağustos böceği , ve (Cigale Porte - Lanterne) fenerli ağustos böceği denilen, renk ve şekilleri pek güzelleri varsada bunlar memleketimizde yoktur . Antalya'da gördüklerimle ara sıra Erenköyünde seslerini işitdiklerimin , Ş. Sami Beyin , Fransızcadan Türkçeye lûgat

kitabında resmi bulunan ve (Cigale plébéenne) denilen nev'den olduklarını zan ediyorum .

Eski Yunanlıların an'anevi bir masalına göre (Eunome) ve (Ariston) adlarında esâtiri iki şahıs (Sithare - Sitar) denilen musikî âletini çalmakta müsabakaya girişirler ; bir aralık Eunom'un sitarından bir tel kopar ; bu sebeble musabakayı kayb edecekken Mâbudların gönderdikleri ağustos böceği gelip sitarın üstüne konarak kırılan telin yerini tutar ve bu suretle Eunom kazanır .

Ö zamandan beri Yunanlılarca , (Lyre) lir denilen musikî âleti üstüne konmuş bir ağustos böceği musikî timsali olarak kabul alınur .

Yunanistanın eski şairlerinden (Anachréon) bu böceğe tahsis ettiği bir manzumesinde bir çok medhlerden sonar :

« Sen derd ve ızdırıp bilmezsin çünkü , ne etin , nede kanın var ; hemen , hemen Mâbûdlara benzersin ... » demiştir .

Şairlerin büyük babası Homer'de İlyada - sında ağustos böceğini (Troie - Troa) nın son Hükümdarı Priam ı ihâta eden ihtiyarlara ben-